

Numismatiska meddelanden xxx

NORGE ELLER JYLLAND

RAMUS' OG DEVEGGES UFULDENDTE MØNTVÆRK TAB. XXXVII—XXXIX

udgivet og kommenteret

AF GEORG GALSTER

I Inga Sernings store arbejde over de lapska offerplatsfynden er mønterne indgående behandlet af Vera Jammer, Ulla S. Linder Welin, Brita Malmér og Nils Ludvig Rasmusson.¹ Tiden efter ca. 1100 er behandlet af sidstnævnte forfatter, der i sin »kommentar till Rautasjaure- och Gråträskfynden» har fremsat mange nye synspunkter vedrørende de mønter, som Schive i sit beundringsværdige, hundredårige arbejde har henført til Norge, væsentlig kun støttet på Thomsens og Devegges autoritet.² Det gælder især Schive V 44—84 og VI 1—10, samt VI 16—22, 34—36 og 40—44. Rasmusson påpeger, at de (med undtagelse af Schive V 57 og 65) ikke synes at forekomme i norske fund og kun er kendte fra fundet i Klostermarken ved Aalborg 1696³ og vistnok også i det kun summarisk beskrevne fund fra Øster Uttrup 1708.⁴ Rasmusson skriver her (s. 206): »Det synes mig därför riktigast att betrakta de här omhandlade grupperna som icke norska. I den danska myntserien skulle dessa mynt, som det förefaller, på ett naturligt sätt fylla den nu så påfallande luckan för Jylland under 1130—40-talen».

Græsefundet (1912) bragte en lille række (34 + 2 halve ex.) formentlig norske mønter nedlagt ca. 1134.⁵ Den store mængde af Schives formentlig norske mønter fremkom i det store fund fra 1810 i gården Fjerdingsrein i Gudbrandsdalen. — Beskrivelsen af Ålborg-, Nørre Uttrup- og Græsefundet er gået ud fra den traditionelle henførelse; forbindelsen mellem Norge og Ålborg var overmåde livlig — Ålborg var udgangspunkt for de norske Romafarere og tilholdssted for kongsemner som Sigurd Slembe (1138) og andre, og Erik Emunes norske forbindelser var meget intime (hans ægteskab med dronning Malmfred 1132, hans flugt til Norge 1133, hans hærtog til Viken 1134 og 1137).

¹ Inga Serning: Lapska offerplatsfynd från järnålder och medeltid i de svenska lappmarkerna (Uppsala 1956) s. 185—222 pl. 61—65. Anmeldt i NNUM maj 1956 s. 122 f. af Carsten Svarstad, som dog ikke berører det af Rasmusson (s. 206) stillede problem, og mere indgående af Axel Ernst: Om nogle mønter fra de lappiske offerpladsfund, NNUM sept. 1956 s. 167—169.

² C. J. Schive: Norges Mynter i Middelalderen. Med Indledning af C. A. Holmboe (Christiania 1865).

³ Aarb. f. n. Oldk. og Hist. 1931 s. 236—243 og NFM XIV nov.—dec. 1935 s. 329—334, 337—342 (de norske s. 337—9).

⁴ Aarb. f. n. Oldk. og Hist. 1931 s. 243—246 og NNA 1936 s. 62—64: 258 stk. forskellige med krigsfolk, bygninger med tårne, kors og andre figurer, jfr. sstds. s. 69—70.

⁵ Aarb. f. n. Oldk. og Hist. 1955 s. 61—103 (de norske s. 75—77 nr. 223—246).

Jeg vil her kun fremlægge det materiale, som foreligger i Den kgl. Mønt- og Medaillesamling og gå ud fra Ramus' og Devegges ufuldendte møntværk, som gennem Thomsen og Herbst har været Schive bekendt, idet han har gengivet tegninger fra dette værk.⁶ I brev af 20. maj 1859 til sin gode ven, professor Holmboe skrev Thomsen: »— — — Det glæder mig at Schives Værk gaaer frem og at et alvorligt med stor Flid udarbejdet omfattende skrift kommer frem. Jeg vil ønske at man faaer den Tilfredstillelse at see det sluttet, da er noget udrettet at vi herfra efter Evne have søgt at understøtte Samleren, er ikke andet end hvad jeg giør med Fornøyelse, og som jeg ville ønske man og i andre Anliggender gav mig Lejlighed til, jeg selv skriver ikke mange Böger eller Værker, men jeg har understøttet mange med Oplysninger og Bidrag. — — —»^{6a}

Efter at professor Ramus 1816 havde afsluttet sit store katalogarbejde over de antikke, græske og romerske mønter i den kongelige Samling, pålagde overhofmarskal Hauch ham at udarbejde et corpus over de danske middelalderlige mønter før 1448. Fra 1822 fik han til medhjælper den norskfødte Ole Devegge, som udførte det største arbejde også med at aftegne mønterne, hvad han gjorde aldeles udmærket. Den gamle beskrivelse over de danske mønter, som udkom 1791, var her ganske forældet allerede ved sin fremkomst, da den hovedsagelig var udarbejdet af Hielmstjerne i 1740'erne.⁷ Alle tavlerne til det nye møntværk var stukket i kobber og teksten trykt indtil 1250, medens resten henlå i kladdemæssig manuskript ved Ramus' død 1832. Ansvar for, at værket nu blev standset, påhviler P. O. Brøndsted, Thomsen og Devegge, væsentlig fordi nogle store møntfund i de sidste år havde bragt meget nyt materiale for dagen, og fordi Thomsen jo hyldede valgsproget: »Først sagerne, siden skrifterne». Devegge var sær og sygelig, uden eget initiativ.⁸ Efter Devegges død 1847 fik Thomsen 400 rd. af Christian VIII for at bringe værket til af-

⁶ Medens Schive ellers selv har tegnet sine mønter, gælder dette ikke de i Tab. V nr. 44—84 og VI 1—23 gengivne mønter, se s. 36 note 4: — »De fleste denne Underafdeling tilhørende Myntstykker ere optagne i Tabellerne og graverede efter en Deel ikke udgivne kobberstukne Afbildninger, som ansees fuldkommen korrekte, om end Udførelsesmaaden er lidt forskjellig fra de andre for Størstedelen af Forfatteren tegnede Mynter og Bracteater. Nogle Stykker, som afvige ubetydelig fra de andre i denne Underafdeling fremstillede, kunde ikke erholdes til Aftegning», — og det gælder ej heller en del af de på Tab. IV gengivne mønter.

^{6a} Jævnfør hertil »Et Brev fra C. J. Thomsen til C. J. Schive [af 6. nov. 1860]» med forord og anmerkninger af Hans Holst. NNUM april 1944 s. 53—6. — Holsts håb senere at komme tilbage til at skildre Thomsens betydning for Schives værk, er desværre ikke gået i opfyldelse; nærværende lille artikel kan give en antydning af den.

⁷ G. G.: Mønterne af I. Classe i Beskrivelsen af 1791. NNA 1943 s. 21 f. Det anføres ofte i det her følgende.

⁸ Chr. J. Thomsen: Ole Devegge. Projecteret Fortale til tredje Del af Catalogen over O. Devegges Myntsamling. Udgivet med Anmærkninger af G. G. NNA 1939 s. 86—102.

slutning, idet man kunne benytte Ludvig Læssøe, der også var en dygtig mønttegner, til at tegne tillægstavler. Thomsen overdrog arbejdet med teksten til C. F. Herbst; men denne kom ingen vegne med det. Efter Thomsens død 1865 besluttede Ludvig Müller og Herbst helt at opgive værket. De færdigtrykte 47 tavler og 136 sider tekst in folio udsendtes i august 1867 til de store offentlige biblioteker og møntsamlinger i de skandinaviske riger; resten gik i papirmøllen.⁹ Alle kobberværkerne deponeredes i Møntsamlingens arkiv, men det er i vore dage for kostbart at aftrykke dem.

Man havde medtaget også de norske mønter i tavle XXXVII—XXXIX. Traditionen fra Tvillingrigernes tid overlevede således adskillelsen i 1814. Her skal kun gengives Devegges tekst, som den forelå 1830 med enkelte senere tilføjelser. Hertil føjes henvisninger til Schive og andre publicitioner.¹⁰

RAMUS' OG DEVEGGES UFULDENDTE MØNTVÆRK

T. XXXVII

B. Ældre Mynter uden Skrift, derfor uvisse, men sandsynligvis at henhøre til det Tidsrum 1136—1240 eller til de uroelige Tider, da Partiernes og de indbyrdes Stridigheder toge Overhaand i Landet, omtrent fra K. Harald Gilles Død 1136 indtil Partiernes Undergang under K. Hagen Hagensen den Gamle.

Der forekommer i denne Classe endeel Stykker, som deraf, at de dels vides at

⁹ Forord med udsendelsen af Ludvig Müller og C. Herbst. — Herbst har sikkert draget et lettelsens suk over at have lagt denne forpligtelse fra sig; nu skulde han jo ifølge Thomsens testamentariske bestemmelser besørge udgivelsen af cataloget over dennes store samling af middelaldermønter. Men også her gik han hurtigt i stå, og arbejdet blev overdraget til den unge historiker Kr. Erslev. Se nærmere herom Peter Berghaus: Sophus Andreas Bergsøe og Hermann Grote. NNUM april 1961 s. 63 ff. Herbsts svigtende energi forklarer også, hvorfor Ramus og Devegges smukke møntværk blev ufuldendt. Det har været mig kært at få lejlighed til at give en prøve på denne del af den utrykte tekst, medens de fotografiske gengivelser kun ufuldkomment kan erstatte de smukke tegninger. Det viser tydeligt, hvor stor en gæld Schive stod i til sin landsmand, Ole Devegge, som han mærkelig nok ikke nævner.

¹⁰ Det foregående, afsnit A, omhandler de ældre norske mønter. I den her følgende beskrivelse af 223 mønter, hvoraf 123 i Den kgl. Samling, følger efter nummeret, der er afkrydset (×), hvis den pågældende mønt er afbildet på tavlen, henvisning til Beskrivelsen af 1791, for så vidt den er gengivet der. Derimod har Devegge ikke givet henvisning til Bircherods ualmindelig slette tegninger, hvad han nærmere har begrundet under nr. 52. — Højre (h.) og venstre (v.) er i heraldisk betydning, altså omvendt af almindelig numismatisk sprogbrug. Hver møntbeskrivelse slutter med vægtangivelse i E., d. v. s. Eschen à 0.0537 g, der i reglen stemmer nøje med den virkelige vægt, anført i noterne umiddelbart under Devegges tekst. Tillige angives her stykantallet (St.), hvis der var mere end eet exemplar. Ofte foreligger nu kun eet exemplar, idet det andet kan være udskudt og bortbyttet som doublet. Devegge betegner med romertal mønter, som ikke fandtes i Den kgl. Samling. De her afbildede mønter er mærket med en stjerne (*); adskillige mønter er for utydelige til fotografisk gengivelse.

være opgravne i Guldbrandsdalen, dels formodes at være det, kaldes Guldbrandsdalere. Da nemlig for omtrent en Snees Aar siden en Lieutenant Grove af Artill: Corpset¹¹ gjorde en Reise i Norge, erholdt han i Guldbrandsdalen et Antal smaae og fine Mynter, som vare fundne tilforn, men ved en Gravning i Jorden; og senere erholdt han ved en Kjöbmand Hefty¹² i Christiania endnu endeel Stykker af samme Slags, der angaves at være komne fra Guldbrandsdalen og formodes at være fundne tilsammen med de forrige.¹³ Lieutenant Grove overlod ved sin Ankomst til Kiöbenhavn Exemplarer af næsten alle Arter af disse til Hr. Canc:R. Thomsen, af hvis Samling der er givet os Leilighed til at benytte disse ved denne Fortegnelse. Da det nu kan med saa megen Sandsynlighed antages om disse Mynter, at de ere omtrent fra een Tid, fra een Egn og fremkomne i det Land, hvor de ere fundne, have de saa megen mere Interesse og kunne tjene til nogen Veiledning ved Bestemmelsen af de mange uvisse Mynter, som ellers have fra dette Land eller antages for at henhøre til samme. Vi have derfor betegnet disse Guldbrandsdalere, skjönt de i denne Fortegnelse ere anførte paa de Steder, hvortil de efter deres Beskaffenhed og Præg henhørte, med et særegent Mærke, et lidet G saavel i Beskrivelsen som paa Kobbervarperne, og anmærke endnu kuns om disse, at de allerfleste ere eensidige Mynter eller Bracteater, men mange dog ogsaa, som ved deres Tyndhed ikke have kunnet modtage Prægningen paa begge Sider, see ud og ere anførte som saadanne, uden at være det; de ere forresten af fint Metal og omtr. 14—15 löd. alle. —

1. Solide Mynter

a. med Hovedet i Profil paa Adv.

* × 10. /Uvisse n. 27. Niels d. Gamle n. 3/ Et skjegget Brystbillede til h. med en Krands om Hovedet; omkring: en dobbelt Ring, hvori en Kreds af smaae Ringe med Kugle i.

Et mindre dobbelt aabent Kors med en Ring i Midten og en i hver Vinkel med Kugle i; omkring: en dobbelt Perlering; uden om hvilken synes at have været Bogstaver, hvoraf kuns er tilbage: h x. 7 E. 2 St.

Ad 10. Bircherod pag. 35, 24. Langebek II 151 (hans egen samling). Schive VI 35. NFM 1935 dec. nr 94: 1 ex. 0.35 g. Devegge I s. 253 nr. 1063, til Chria. (8 rd). Thomsen 11289. 0.38 g. NNA 1943 s. 29.

* × 11. /Uv: n. 28/. Et skjegget Brystbillede til v. med et Scepter foran; om-

¹¹ Stephan Andreas Grove, søn af Emanuel Gr., født i København 1. dec. 1793, secondlieutenant i Artillericorpset 11. nov. 1809, forsat til Ingenieurcorpset 18. jan. 1810, ansat ved bygningstjenesten i Norge 1810, premierlieutenant i Artillericorpset 22. aug. 1812, ingénieur og landmåler på Tranquebar 18. juni 1814, karakteriseret kaptajn ved den ostindiske hærstyrke 12. aug. 1814, død 2. januar 1819 på Isle de France på hjemrejse til Danmark (J. C. W. Hirsch og Kay Hirsch: Fortegnelse over danske og norske Officerer 1648—1814. 1907 IV fol. 148. Manuscript i Det Kgl. Bibliothek).

¹² Johannes Thomasen Hefty, 1792—1856.

¹³ Gården Fjerdings (Fjerdingsrein) i Hedalens Annex til Vaage Præstegjeld i Guldbrandsdalen (Schive s. 33) 1810 eller kort før. Devegge, der var kyndig i Norges topografi og efterlod sig en betydelig samling oplysninger i et seddelkartothek, nu i Rigsarkivet, skriver, som sine samtidige, stednavnet således. — H. F. Hiorthøy: Fysisk og Økonomisk Beskrivelse over Guldbrandsdalens Provstie i Aggerhus Stift i Norge 1—2 (Kbh. 1785—1786) II s. 50: Fieringgreen (skyldsæt til »1 hud 6 skind»). — O. Rygh: Norske Gaardnavne IV Kristians Amt. 1. halvdel (Kria. 1900) s. 84 nr. 177 Fjerdingsrein. Fra dette fund stammer de 47 med G mærkede mønter (og muligvis endnu flere fra Timm og Thomsen).

kring: en Kreds af smaae Ringe imellem en Perlekrands og en slet Krands.
Et mindre dobbelt Kors med Perler i Vingerne, en Kugle i Midten, og en Kugle med Perler ved i Vinklerne; omkring en dobbelt Rad af Perler.

Ad 11. Bircherod pag. 35, 23. Langebek II 133 (hans egen samling), samme tegning III 86, 5. Schive VI 34. NFM 1935 dec. nr. 93: 0.39 g. NNA 1943 s. 29. Der har oprindelig stået »2 St.», men tallet er slettet.

7 E., en ligedan hos Devegge 6 E.

V. En lidet forskjellig.

Ad V. Langebek II 134 (Kgl. Danske Selskab). Devegge 1056, til Bille-Brahe (2 rd 5 $\frac{1}{2}$ 4 β), til Bruun 9044.

* $\times$ 12. /Niels d. Gamle n. 2/ Et gammelt skjeget Hoved til h: med en Perlekrands omkring i et Kors af fire brede zirlige Vinger med Ringe imellem, hvoromkring atter en Perlekrands.

Et Liliekors, hvis sammenføjede Blade danne en bueformet Indfatning, paa Midten et lidet Skraaekors; omkring: en Perlekrands.

7 E., en ligedan hos Devegge 6 E.

Ad 12. Schive V 82. 0.35 g. Devegge 1053, til Chria. (3 rd.).

* $\times$ 13. /Till. Niels d. Gamle n. 1/ Et kronet Hoved til v.

Et stort Kors i en ligedan bueformet Indfatning som paa foregaaende, men med et Skraaekors af Ringe. 5 E.

Ad 13. Bircherod pag. 35, 20. Beskrivelsen 1791 I Classe nr. 88 == ovennævnte Tillæg, Niels nr. 1. Schive V 79. NFM 1935 dec. nr. 85. 0.27 g. Devegge 1052, 2 ex., et til Chria. (2 rd. 4 β), et til Bille-Brahe (3 $\frac{1}{2}$). NNA 1943 s. 27 nr. 14.

* $\times$ 14. /Uvisse n. 14/ En anden, paa hvis Revers ere fire smaae Ringe for Enderne af Tverstangene i det store Kors. 3 St.

v. 4 $\frac{1}{2}$. 5. 5 $\frac{1}{2}$ E.

Adv:-Præget paa denne Mynt er saa svagt aftrykt, at Mynten af Udgiverne af Myntværket er taget for en Bracteate, og ikkuns dens Rev:-Præg der angivet.
Ad 14. Bircherod pag. 35, 10. Langebek I 38, 2 (Kölle 1773) og III 95, 1—2 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 80. NFM 1935 dec. nr. 86. 0.29 g. Lynge 1051, til Bruun 9038. NNA 1943 s. 27 nr. 14.

* $\times$ 15. Et kronet Hoved til v.

Et Liliekors med et mindre Skraaekors paa Midten, som har to Ringe for hver af Fløjene. 2 $\frac{1}{2}$ E.

Er formodentlig den som Bracteate under n. 9 i Uvisse udgivne Mynt, men hvis Tegning ikke er nøjagtig.

Ad 15. Bircherod pag. 52, 11 (bagsiden). Langebek III 117 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 81. 0.18 g. Se nedenfor nr. XXIII b og 62.

* $\times$ 16. En anden med samme Rev.; men paa hvilken Hovedet paa Adv.; formedelst det slette Præg og overblevne Levninger af en anden Prægning, er næsten ukjendeligt. 3 $\frac{1}{2}$ E.

Ad 16. 0.24 g, men vægten 3 $\frac{1}{2}$ Eschen = 0.19 g (ombyttet ?).

16 a. Adv: Et kronet Hoved en face) (som N: 16. — Dev: 1050.

Ad. 16 a. Tilføjet i randen af Herbst, der har oversat, at mønten er identisk med nr. XXIII nedenfor. Schive V 83. Henvisningen til Devegge er unøjagtig, skal være 1051, afbildet Tab. IV. 0.35 g.

* $\times$ 17. Kronet Hoved til v. med et Scepter foran.

Et Kors med en liden Ring for hver af Fløjene og fire indad vendte Lilier i Vinklerne, Alt i en Indfatning af fire Buer. 6 $\frac{1}{2}$ E.

Ad 17. Schive VI 7. 0.35 g.

* 17 a. En anden, men som paa Adv. har bag Hovedet: REX. foran uvisse Spoer

enten af Scepter, som paa foregaaende, eller af Skrift. hos Langebek II.28 fra hans egen Samling nu erhvervet fra Schub: Auction for Kongen.
Ad. 17 a. Senere, efter 1851, tilføjet af Herbst. Schubart 204. Schive VI 8. 0,36 g.
Den formodede indskrift er ulæselig.

× 18. /Uvisse n. 7. 8./ Kronet Hoved til v.

Et stort Kors med et Skraaekors af fire Lilier paa Midten.

Ad 18. Bircherod pag. 35, 9. Schive VI 4. NFM dec. 1935 nr. 87. 0.34 g.

* × VI. En anden lidt forskjellig og af kjendeligere Præg paa Adv.

18, a (VI) kjøbt ved Timms Auction. 5 1/4 E. Timm.

Ad 18 a (VI). Timm 300 (3 ₰ 4 β). Schive VI 2. 0.27 g. »18, a (VI). — Auction» tilføjet af Thomsen.

× VII. En anden med liden Forskjellighed i det skraae Liliekors paa Rev.

Prof. Müller.

Ad. VII. Langebek III 116 (hans egen samling). Holmboe II 50. Schive VI 3. Müller 163.

* × 19. En anden med samme Rev. men forskjellig i Hovedet paa Adv., hvis Præg er meget utydeligt. 6 1/4 E. 2 St.

Ad 19. Se nr. 18. 0.33 g.

19 a. En med gandske lig Rev: men uden Rev-Præg, som synes sket ved feiltagelse. 5 1/2 E.

Ad 19 a. 0.29 g. Skrivefejl, læs Adv.-Præg.

* × VII a. Kronet Hoved til v.

Et Kors af fire aflange mod Enden tilspidsede Skjolde med en Kugle i Midten og en paa hver af Fløjene, hvorover paatvers et Liliekors.

af Langebeks Tegn: III n. 91.

Ad VII a. Bircherod pag. 35, 8 (Rasmussons formodning). Schive VI 6. Læssøe 751. 0.28 g. Devegge 1058 til K.M., men forefindes ikke (udlagt som doublet?).

* × 20. Kronet Hoved til v.

Et dobbelt Ankerkors med en liden Ring i hver af Vinklerne og en for hver af Fløjene. 7 3/4 E.

Ad 20. Langebek III 96 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 73. 0.40 g.

* × 20 a. VIII. Kronet Hoved til v. med et Scepter foran.

Et dobbelt Kors med en Halvmaane, hvori en liden Ring, for hver Fløj; over Midten et lidet Skraaekors med en Ring for Enderne.

6 E. Timm.

Ad 20 a. VIII »Kjøbt paa Timms Auction», tilføjet af Thomsen. Timm 303 (1 rd.). Holmboe II 52. Schive V 74. 0.32 g.

IX. En ligedan mindre, men med ukjendeligt Adv.-Præg.

4 1/2 E. Thomsen.

Ad IX. Thomsen 11288. 0.23 g.

* × 21. /Uvisse n. 26/ Kronet Hoved til v., foran en liden Ring med Kugle i. En Firkant af Perler, derover lagt et stort Kors med en Ring i Midten, en paa hver af Fløjene, og en i hver af Vinklerne. 6 1/2 E. 2 St.

Ad 21. Holmboe II 52. Schive V 70. 0.32 g og 0.34 g.

* × 22. /Uv. n. 9/ En anden lidet forskjellig. 6 1/4 E.

Ad 22. Schive V 71. 0.32 g.

* × 23. /Till. Niels d. Gamle n. 2/ Kronet Hoved til v.

Et Liliekors, hvorpaa lagt en udsveift Firkant, som paa hver af Hjørnerne har en Lilie med en Ring paa Enden. 5 1/4 E.

Mynten i Afprægningen meget mislykket, og derfra den urede Tegning af samme paa anførte Sted.

Ad 23. Schive V 69. 0.29 g.

X. En ligedan mindre med bedre Rev:-Præg.

Devegge.

Ad X. Devegge 1053 (3 rd.), til Chria.

* × 24. /Uv. n. 24/ Kronet Hoved til v.

Et Kors av Spyd, hvorpaa lagt en udsveifet Firkant med en Ring i Midten og en Rose paa hver af Hjørnerne.

Ad 24. Schive V 63. 0.22 g. NNA 1943 s. 26.

* × 25. Kronet Hoved til h. med et Kuglescepter foran.

Et dobbelt aabent Kors med Kugler i Vingerne; derpaa lagt en udsveifet Firkant med tre Kugler paa hver af Hjørnerne, og et lidet Skraaekors i Midten. 6 E.

Ad 25. Bircherod pag. 35, 11. Langebek II 140 (Kgl. Danske Selskab) og III 40 (Kölle 1773). Schive V 64. NFM 1935 dec. nr. 83, 0.32 g.

× XI. En anden med lige, men meget utydelig Adv. og med lidt forskjellig Rev. 4 1/2 E. Devegge.

Ad XI. Devegge 1059—61, to slidte. 1059 (1 rd. 3 $\frac{1}{2}$ 4 β) til Schive 1060 (3 $\frac{1}{2}$) til Römer, 1061 (1 $\frac{1}{2}$) til Dannenberg.

* × 26. Kronet men meget ukjendeligt Hoved til v.

Et bredt af flere Bielker bestaaende Kors, hvorpaa er lagt en Firkant med et lidet Skraaekors i Midten og en Ring paa hver af Hjørnerne.

En lig er udgivet som Bracteat i Till. paa Tab. I n. 5. 4 E.

Ad 26. Langebek II 143, 2 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 66. 0.20 g.

* × 27. En anden med gandske ukjendelig Adv., og med en Rose i Midten og paa hver af Hjørnerne af Firkanten paa Korset paa Rev. 4 1/2 E.

Ad 27. Langebek II 143, 1 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 67. 0.22 g.

* × XII. Kronet Hoved til v.

Et Stykke udsveifet Muur eller Gitterværk med tre opstaaende Spyd eller Faner. 3 1/4 E. Timm.

Ad XII. Bircherod pag. 35, 14. Timm 308 (3 $\frac{1}{2}$ 4 β), til Devegge 1066, til K.M. 0.18 g. Schive V 53. NFM 1935 dec. nr. 80. 0.18 g. Se nedenfor nr. XII.

* × 28. /Uv. n. 124/ Kronet Hoved til h. med et Kuglescepter foran.

Et Taarn paa Midten, hvortil fra begge Sider en kort Broe, støttet til to Piller. 8 1/4 E.

Ad 28. Schive V 58. 0.44 g. Timm 307 (4 $\frac{1}{2}$ 8 β) til K.M. NNA 1943 s. 36.

* × XIII. En uden Scepter paa Adv. og lidt forskjellig paa Rev.

4 1/2 E. Thomsen.

Ad XIII. Schive V 59. 0.23 g. Thomsen 11279.

* × 29. En anden lidt forskjellig og med meget fint afpræget Adv. 3 1/2 E.

Ad 29. Bircherod pag. 35, 15. Schive V 60. NFM 1935 dec. nr. 82. 0.18 g.

* × XIII. En anden med Scepter foran Hovedet paa Adv., og under Broerne paa Rev: to Skraaekors. 3 3/4 E. Timm.

Ad XIII. Timm nr. 307? til Devegge 1066 a. Schive V 62. 0.19 g.

* × 30. /Till. T. I n. 1/ Kronet Hoved til v.

En Fugl staaende med opløftede Vinger; omkring: en dobbelt Perlekrands.

4 E.

Ad 30. Schive VI 9. 0.22 g.

* × 31. En anden lidt forskjellig og med en Krands af Ringe imellem den dobbelte Perlekrands paa Rev. 3 1/2 E.

Ad 31. Bircherod pag. 35, 18. Langebek II 154 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 10. NFM 1935 dec. nr. 88. 0.18 g.

Foregaende Mynter fra n. 10 af ere omtr. 13—14-löd.

r. xxxviii

b. Med modvendt Hoved paa Adv.

- G * × XV. Modvendt kronet Hoved.
 Modvendt Brystbillede, over v. Skulder en Korsstav. 3 1/2 E. Thomsen.
 Ad XV. Schive IV. 19. Thomsen 11275. 0.18 g.
- G * × XVI. Modvendt Brystbillede.
 Modvendt Hoved med en tilspidset Krone eller Hue. 2 1/2 E. Samme.
 Ad XVI. Schive IV 24. Thomsen 11277. 0.15 g.
- G * × XVII. Modvendt kronet Hoved med Korsscepter til h.
 Et modvendt Hoved, som det synes, men meget utydeligt. 3 E. Devegge.
 Ad XVII. Schive IV 21. Devegge 1097. 0.16 g.
- G * × XVIII. Modvendt kronet Hoved med Korsscepter til v., og med dunkle
 Spoer af et gammelt Præg omkring.
 Modvendt Hoved med Korsscepter til v., og ligeledes dunkle Spoer af et gam-
 melt Præg omkring. 2 1/4 E. Thomsen.
 Ad XVIII. Schive IV 20. Thomsen 11276. 0.22 g, men 2 1/4 Eschen = 0.12 g
 (ombyttet ?).
- * × 32. Modvendt kronet Hoved med et Scepter til h. i en Kreds af Kugler.
 Dunkle Spoer af et modvendt Hoved. 2 1/2 E.
 Ligner Guldbrandsdalerne, og er maaskee en af dem.
 Ad 32. Schive IV 50. 0.13 g.
- * × 33. Modvendt Brystbillede, uvist om med Krone eller med bispelig Mitra.
 En staaende Fugl med, som det synes, A og et Kors oven, og et Kors eller en
 Stjerne foran. 4 1/2 E.
 Mynten ligner i Udseende og Arbeide saa meget de forangaende Stykker, at vi
 [ikke] tage i Betænkning at henhøre den hertil. Den er udgivet i Till. til Mynt-
 værket under n. 10 i K. Waldemar I. men er gandske misforstaaet, og har heller
 ingen tilföyet Afbildning.
 Ad 33. Schive IV 2. 0.24 g. Bs. ligner Græse-fundet nr. 232 og hører således ikke
 til blandt disse mønter.
- G * × XIX. Modvendt kronet Hoved med ukjendelige Zirater omkring.
 Et Kors med fire Kugler i Vinklerne, omkring: en dobbelt Krands, hvori tilovers
 Bogstaverne: — — R V., formodentlig af Omskriften: CRVX CRISTI
 Thomsen.
 Ad XIX. Schive IV 1. 0.12 g. Thomsen 11267. Den fremsatte formodning om om-
 skriften er usandsynlig.
- * × 34. /Norske Mynter n. 18/ Et modvendt kronet Hoved indenfor en dobbelt
 Perlekrands, som indslutter en Kreds af smaae Ringe med Kugler i.
 Et Kors med en Ring i Midten, hvori, ligesom i hver af Fløjene og af Vinklerne
 en Kugle; udenom imellem to Perlekrandse en Kreds af smaae Ringe. 7 E.
 Ad 34. Bircherod pag. 35, 16. Langebek II 152 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI
 36. NFM 1935 dec. nr. 95. 0.37 g.
 35. /Sammest. n. 19/ En anden lidt mindre 6 1/2 E. 2 St.
 Ad 35. Forefindes ikke (udlagt som doublet ?).
 Disse Mynter ligne saa meget K. Sverres, at det ikke synes tvivlsomt, at de jo
 enten tilhøre ham, eller dog den nærmeste Tid.
- × XX. Modvendt kronet Hoved.
 Et Stykke udsveift Muur, eller Gitterværk med tre opstaaende Spyd, Faner eller
 maaskee smaae Taarn, omtrent som paa n. XII. ovenfor. 5 E. Thomsen.
 Ad XX. Langebek III 86, 4 (unævnt hvor) og III 87 (Kölle 1773). Schive V 54.
 Thomsen 11278.
- * × 36. /Uvisse n. 121/ En anden lidt forskjellig. 6 E. 2 st.

Ad 36. Bircherod pag. 35, 13. Schive V 55. NFM 1935 dec. nr. 81. 0.27 og 0.32 g. NNA 1943 s. 36.

** × 37. 38. To andre atter lidt forskellige. 7 E.

Ad 37, 38. Schive V 56. 0.36 g og V 57. 0.36 g.

* × 39. En anden, men paa Rev. et større Taarn imellem to mindre paa en fir-kantet Basis; oven til hver Side en Stjerne.

Ad 39. Schive 47. 0.17 g.

** × 40. 41. To andre lidt forskellige.

Ad 40, 41. Schive V 48, 0.37 g. Schive V 49. 0.29 g.

* × 42. /Uvisse 122/ Modvendt kronet Hoved.

En Bygning af to buede Hvælvinger og to runde Piller for Enderne; paa Midten en opstaaende Fane, eller maaske lidet Taarn. 5 1/2 E.

Ad 42. Schive V 50. 0.30 g. NNA 1943 s. 36.

* × 43. En anden, hvor kuns paa Rev. een buet Hvælving med et Taarn midt paa samme og en Pille med Kugle paa til hver Side.

Ad 43. Schive V 51. 0.35 g.

* × 44. /Till. Sven Estridsen n. 1/ En anden, hvor Hvælvingen paa Rev. er noget forskellig, og har over, som det synes, og til hver Side et Kors af Kugler.

5 1/4 E.

Ad 44. Schive V 52. 0.28 g.

* × 45. Et modvendt kronet Hoved med langt Haar og et Scepter til h. Side.

En Broe, som det synes, støttet til tre Piller eller maaske smaa Taarne; midt paa to, og neden under tre smaa Hvælvinger. 4 3/4 E.

Ad 45. Holmboe II 47. Schive V 44. 0.26 g.

× XXI. En forskellig saavel i Hovedet, som især i Hvælvingerne under Broen paa Rev. 5 1/2 E. Timm.

Ad XXI. Timm 306 (5 ₰ 8 β) til Chria. Schive V 45.

* 46. /Uvisse 56/ En ligedan mindre. 4 1/2 E.

Ad 46. Bircherod pag. 35, 12. Schive V 45. NFM 1935 dec. nr. 78. 0.24 g. NNA 1943 s. 32.

* 47. En anden, hvor paa Adv. intet Scepter sees, og Figuren paa Rev. ogsaa synes forskellig, men er meget utydeligt afpræget, og er uden tvivl samme Mynt som foregaaende.

Ad 47. 0.29 g. Variant til 46.

* × 48. /Uvisse n. 123/ Modvendt kronet Hoved.

Et Stykke af en Muur eller en Port med to smaa Kors af Kugler ovenpaa, og et større Kors paa en Stang i Midten. 5 3/4 E. 2 St.

Ad 48. Bircherod pag. 35, 17. Schive V 46. NFM 1935 dec. nr. 79. 1 ex. 0.31 g. NNA 1943 s. 36.

* XXII. En mindre med lige Rev., men hvorpaa Adv. er næsten udsløttet.

3 E. Thomsen.

Ad XXII. Thomsen 11280. 0.15 g.

* × XXIII. Modvendt kronet og skjegget Hoved.

Et stort Kors i en buet Indfatning hvorover et Skraaekors af Kugler.

6 1/4 E. Devegge.

Lige Rev: s. paa Mynterne n. 13. 14. ovenfor.

Ad XXIII. Devegge 1051 afbildet tavle IV. 0.33 g. Schive V 83. Mønten er identisk med nr. 16 a ovenfor.

× XXIII. a. Modvendt kronet Brystbillede med frit udstaaende Lokker.

Rev. omtrent som paa forrige.

af Langebeks Tegninger fra hans egen Samling.

Ad XXIII a. Langebek III 115.

* × 49. /Uvisse 25/ Modvendt kronet Hoved; til h. synes at være Spoer af et Scepter og til v. maaskee af et Rigsæble med Kors paa.

Et stort Kors med Halvmaaner for Enderne, og derover lagt et Skraaekors med Kugler paa Stangene og med tre Kugler for hver af Enderne. 4 ³/₄ E.

Ad 49. Holmboe II 48. Schive IV 26. 0.25 g. NNA 1943 s. 28.

XXIII. b. Modvendt kronet Hoved.

Et Liliekors med et Skraaekors med Kugler for Enderne over. Hos Langebek.

En ligedan Rev. paa n. 15. foran.

Ad XXIII b. Langebek. Ikke identificeret.

* × 50. /Uvisse n. 13/ Modvendt ved den flade Afprægning neppe kjendeligt Hoved.

Et stort Kors med en Halvmaane, hvori en Ring, for hver Ende. I hver af Vinklerne to Ringe til at udgjøre tilsammen et andet Skraaekors.

Ad 50. Langebek I 37 (Kölle 1773). Schive V 76. 0.20 g.

[*Udstreget*: Af en næsten ligedan Mynt, men hvor Hovedet paa Adv. er noget kjendeligere, tilføyes under: 50 A. en Tegning fra Langebek.] 4 E.

* × 51. En anden, men som paa begge Sider har et Præg, som paa Rev. af foregaaende; maaskee en Følge af Misprægning. 4 ¹/₂ E.

Ad 51. Langebek I 39 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 77. 0.22 g.

* × 52. Modvendt kronet Hoved, utydeligt afpræget.

Et Kors med en Ring, hvori en Kugle, paa hver Side af Fløjene; i hver af Vinklerne fire Kugler i Firkant. 6 ³/₄ E.

Ad 52. Langebek II 148 og 149 (Kgl. Danske Selskab). Bircherod pag. 35, 22. Schive V 72. NFM 1935 dec. nr. 84. 0.36 g.

Denne saavel [som] adskillige andre af de nærmest foregaaende Mynter findes udgiven i Bircherod Specimen antiquæ rei monetariæ Danorum, paa Tab. II ved pag. 35. men vi have ikke agtet paa at henvise hertil, da Afbildningerne ere i Almindelighed meget upaalidelige, og heller ingen Oplysninger til Mynterne videre meddeles.

XXIV. En anden, men hvis Adv. ved slet Afprægning og Spoer af et gammelt Præg er gandske ukjendelig. Timm.

Ad XXIV. Timm 305 (3 ₴ 4 β), til Devegge 1962 (2 rd. 3 ₴), til Chria.

* × 53. Modvendt kronet Hoved.

Et stort bredt Kors med Tværstreger imellem de inderste Linier. Derpaa lagt en udsveifet Firkant med en Ring i Midten og fire Kugler omkring, og med fire Kugler paa hver af Hjørnerne. 7 E. 2 St.

Ad 53. Langebek II 141 og 142 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 68. 0.37, 0.22 g.

Foregaaende Mynter fra n. XV ere omtr. 14—15 lød:

× 54. /Uv. n. 5/ En oprakt Haand med et Kors, en Ring og en Stjerne omkring. Et til Enderne bredt Kors med fire Ringe i Vinklerne. 2 ¹/₄ E. 2 St.

Ad 54. Schive VI 13. 0.11 og 0.12 g. Ikke norsk, men frisisk. NNA 1943 s. 26.

× 55. /Uv. n. 6/ En anden, men paa hvis Adv. omkring Haanden et Kors og to Stjerner; paa Rev. i Vinklerne to Stjerner og to Kugler. 4 ¹/₄ E.

Ad 55. Schive VI 14. 0.23 g. Ikke norsk, men frisisk. NNA 1943 s. 26.

Disse sidste Mynter ligne ved deres paa den ene Side ophøiede, paa den anden indtrykte Præg af Korset, aldeles Bracteater, og have uden Tvivl det meget utydelige Præg af Haanden senere paasat. Ogsaa forekommer en aldeles lig, men mindre Bracteate nedenunder N. 78.

2 Bracteater med forskjellige Præg.

× 56. En klippet haard og stiv Bracteate af et blandet Metal med et kronet Hoved i Profil, foran hvilket en Halvmaane. 4 1/2 E.

Ad 56. Schive XI 51 (14. årh.).

× XXV. En anden af samme Slags med et modvendt kronet Hoved med nedhængende Haarløkker. 6 1/2 E. Thomsen.

Ad XXV. Schive XII 23 (14. årh.).

× 57. En anden med en Krone. 4 E.

Ad 57. Schive XI 66 (14. årh.).

× XXVI. En anden lidt forskjellig. Thomsen.

Ad XXVI. Thomsen 11456.

Disse fire Mynter, som ere af et ringere Metal og fastere og stivere end de övrige Norske Mynter, tillige udmærke dem ved deres afklippede Form, ere af Gehalt omtr. 7—8-löd.

G * × XXVII. En tynd og fiin Sölv-Bracteate med et Brystbillede i Profil til v., holdende for sig en Bispestav; paa Brystet og foran et lidet Kors.

2 1/4 E. Samme.

Mynten er formodentlig, som Guldbrandsdaler, Norsk; forresten er Billedet herpaa meget ligt det, som findes paa flere Tydske Bispemynter.

Ad XXVII. Fjordingrein-fundet. Schive V 41. Thomsen 11304 a. 0.09 g. Bedre exemplar fra Græse-fundet 230. Den afviger i udførelse fra de övrige »norske» mønter og er måske snarest at henføre til en jydsk biskop.

* × 57. a. En anden med ligeledes, som det synes, et Bispehoved i Profil og en Bispestav foran; men Præget höjst utydeligt, ligesom af nogle Mærker omkring paa Randen.

Ad 57 a. Schive V 42. 0.28 g. Som Vevey-fundet 20.

× XXVIII. Modvendt kronet Hoved med udstaaende Haarløkker i en Perlekrands. Timm.

Ad XXVIII Timm 310 (3 1/2 8 β). Schive XII 2 (14. årh.). Thomsen 11458. 0.22 g.

× XXIX. En anden lidt forskjellig. Devegge.

Ad XXIX. Devegge 1136. Schive XI 77. 0.27 g.

* × XXX. /Tillæg. 2den Cl. Tab. V. n. 4/ Modvendt Hoved med tilspidset Krone eller maaskee en Bispehue. Fra Kölles Samling.

Ad XXX. Langebek I 11 (Kölle 1773). Holmboe I 9. Schive IV 64. Fra apotheker Alfred Benzons samling 1885. 0.20 g.

× XXXI. /Sammet. n. 3/ En anden, men hvor Hovedet har en Krone med tre opstaaende Tinder, og nedhængende Løkker ved Siderne.

Ad XXXI. Schive IV. 62.

G × XXXII. Modvendt Hoved af raet Arbeide med et Korsscepter ligeledes til h. og, som det synes, ogsaa et Scepter eller maaskee en Bispestav til v. Side.

3 E. Thomsen.

Ad XXXII. Schive IV 32. Thomsen 11290. 0.16 g.

G * × XXXIII. Modvendt kronet Hoved med et Kors til h. Side. Samme.

Ad XXXIII. Jfr. Holmboe I 10. Thomsen 11291. 0.12 g. Schive IV 32.

G * × XXXIV. En lig med uvisse Spoer af Prægning til v. og afbrudt til h. Side; maaskee samme Mynt som foregaaende. Devegge.

Ad XXXIV. Devegge 1098. 0.10 g. Schive IV 33. Devegge ved 1096—98: »De ere fundne for omtrent 40 Aar siden i Guldbrandsdalen.»

G * × XXXV. En anden med bart Hoved, som har to Hanker over Örene og frit nedhængende Løkker. 2 1/4 E. Samme.

Ad XXXV. Schive IV 66. Thomsen 11303. 0.12 g.

G * × XXXVI. En anden, hvor omkring Hovedet nogle Ringe formodentlig til

- at angive Kronen. 3 E. Samme.
- Ad XXXVI. Schive IV 67. Thomsen 11304. 0.15 g.
- G * × XXXVII. Modvendt Brystbillede med et Korsscepter til v.; uvist til h. 2 1/2 E. Thomsen.
- Ad XXXVII. Bircherod pag. 35, 1. Schive IV 44. NFM 1935 dec. nr. 74. Thomsen 11294. 0.12 g.
- G * × XXXVIII. En anden lidt forskjellig og med et andet uvist Tegn til h. 2 1/4 E. Samme.
- Ad XXXVIII. Schive IV 49. Thomsen 11297. 0.12 g.
- G * × XXXIX. En anden med, som det synes, et Kuglescepter til h. 3 E. Devegge.
- Ad XXXIX. Schive 53. Devegge 1097. 0.16 g.
- G * × XXXX. En anden med nedhængende Lokker og med et Kuglekors til hver Side. 2 1/2 E. Thomsen.
- Ad XXXX. Schive IV 41. Thomsen 11293. 0.13 g.
- G * × XXXXI. Modvendt Brystbillede med høi Krone og nedhængende Lokker. 3 E. Samme.
- Ad XXXXI. Schive IV 56. Thomsen 11300. 0.16 g.
- G * × XXXXII. Modvendt kronet Hoved, med nedhængende Lokker, og paa Siderne Spoer af gammel Prægning. 3 E. Devegge.
- Ad XXXXII. Schive IV 58. Devegge 1096. 0.14 g.
- G * × XXXXIII. En anden, paa hvilken ingen Krone er synlig, og kuns Lokken kjendes til v. S. 2 3/4 E. Samme.
- Ad XXXXIII. Schive IV 57. Devegge 1096. 0.15 g.
- G * × XXXXIV. Modvendt Brystbillede med mitra, et simpelt Kors over h., og, som det synes, et Patriarchalkors over v. Skulder. 3 E. Thomsen.
- Ad XXXXIV. Schive IV 39. Devegge 11292. 0.17 g.
- G * × XXXXV. Modvendt kronet Hoved med, som det synes, Scepter til h. Samme.
- Ad XXXXV. Bircherod pag. 35, 2. Schive IV 46. NFM 1935 dec. nr. 75. Thomsen 11295. 0.10 g.
- * × 58. /Uv. n. 45/ Modvendt Hoved med Kugler oven om, formodentlig til at angive en Krone; ved hver Side et lidet Kors. 2 1/2 E.
- Ad 58. Schive IV 43. 0.13 g. NNA 1943 s. 31.
- * × 59. En anden lidt forskjellig. 2 1/2 E.
- Ad 59. Bircherod pag. 35, 3. Langebek II 157, 2 (Kgl. Danske Selskab). Schive IV 42. NFM 1935 dec. nr. 73. 0.12 g.
- G * × XXXXVI. Modvendt Hoved med høi Krone og langt Skjæg. 2 1/4 E. Thomsen.
- Ad XXXXVI. Schive IV 61. Thomsen 11301. 0.12 g.
- G * × XXXXVII. Modvendt kronet Hoved med tre udstaaende Tinder, nedhængende Lokker, et Kors ved hver Side, og en Krands af Kugler omkring. Samme.
- Ad XXXXVII. Schive IV 48. Thomsen 11296. 0.10 g. Defect.
- G * × XXXXVIII. Modvendt kronet Brystbillede; til h., som det synes, et Kuglescepter; til v. alt udslettet. 3 E. Samme.
- Ad XXXXVIII. Schive IV 54. Thomsen 11299. 0.16 g.
- * × 60. /Uv. n. 39/ Modvendt kronet Hoved med tre opstaaende Tinder, udstaaende Lokker og en Perlekrands omkring. 2 1/4 E.
- Ad 60. Schive IV 60. 0.12 g. NNA 1943 s. 30.
- G * × XXXXIX. Modvendt Hoved med tre Kors oven, formodentlig til at angive

ve Kronen, udstaaende Lokker, og, som det synes, et Korscepter over v. Skulder.
2 $\frac{1}{4}$ E. Thomsen.

× En ligedan, mindre bevaret fra Guldbrandsdalen er hos CR. Thomsen.

Ad XXXIX. Schive IV 51. Thomsen 11298. 0.12 g.

* L. Et modvendt Ansigt med en Ring, som en Glorie, af Triangler med Kugler imellem, omkring.
hos Langebek II. n. 155.

Ad L. Bircherod pag. 35, 4. Langebek II, 155 (Kgl. Danske Selskab). Schive IV 63. Thomsen 11302. NFM 1935 dec. nr. 76. 0.14 g.

L a. Et modvendt Ansigt i en Ring med en anden Ring omkring. Langebek II. n. 157. 1.

Ad L a. Langebek II 157, 1 (Kgl. Danske Selskab). Schive ÷

× 60 A /Myntv: Norske Mynter. T. XXVIII. n. 11/ Et til h. gaaende Dyr, formentlig en Löve.

Ad 60 A. Schive VII 69. Senere: 1160—1200. Svensk: Thordeman grupp IV fig. 26.

G * × LI. En treetoppet Fugl med opløftede Vinger.

Ad LI. Schive IV 72. Thomsen 11305. 0.14 g.

G * × LII. En anden med en utydelig Forestilling af en Fugl. Samme.

Ad LII. Schive IV 74. Thomsen 11308. 0.12 g. To bedre bevarede eksemplarer fremkom i Græse-fundet (232 med trykfejl i henvisningen til Schive, læs IV 74), begge af vægt 0.24 g. Også Vevey-fundet (nr. 5).

G * × LIII. En anden med en uvis Afbildning, der dog synes at skulle være en Fugl. Samme.

Ad LIII. Schive IV 75. Thomsen 11309. 0.13 g.

G * × LIV. En anden med Afbildning, som det synes, af en Krone eller en Bispehue. 2 $\frac{1}{2}$ E. Samme.

Ad LIV. Schive IV 71. Thomsen 11307. 0.14 g. Billedet skal være en fugl, som også Thomsen formoder.

60. a. /Uv. n. 260/ En anden med en Krone, ziret med en Lilie midt paa. Svensk 2 $\frac{1}{2}$ E.

Ad 60 a. Schive XI 68 (1263—1355). Som Herbst har tilføjet, er mønten svensk. Som Thomsen 11565. Hildebrand 518 (Erik Eriksson 1222—50). Thordeman grupp VIII fig. 20. 0.13 g. NNA 1943 s. 46.

LIV a. En lig, men mindre, og finere i Præget og med en dobbelt Ring uden omkring. 2 E. Timm.

Denne er heel, men den foregaaende afbrudt.

Ad LIV a. Timm: Svenske nr. 12 (2 ₰ 8 β) til Chria. Schive XI. 68.

LIV b. En anden med en Figur, som det er uvist om skal antyde en Slags meget simpel Krone eller Bogstavet T indenfor en dobbelt Ring. 2 $\frac{1}{4}$ E. Timm.

Ad LIV b. Timm 308 a (3 ₰ 4 β) til K. M. Schive VII. 46. 0.12 g. Se 109 b.

GG * × LV. LVI. To Stykker med ganske uforstaaelige Afbildninger. Samme.

Ad LV. LVI. Schive IV 73. Timm(?). Thomsen 11306. 0.11 g. Fugl t. h.

G * × LVII. Et til Enderne bredt Kors i en Ring med en bred Rand, hvori Spoer af Bogstaver, hvoraf synes at være tilovers: NORV.

2 $\frac{3}{4}$ E. Thomsen.

Ad LVII. Umuligt at læse disse 4 bogstaver. Schive IV 13. Thomsen 11270. 0.15 g.

G * × LVIII. Et Liliekors i en Ring; deromkring en bred Ring med Spoer af Bogstaver, hvoraf synes at være tilbage: REX. 2 E. Devegge.

Ad LVIII. Umuligt at læse disse 3 bogstaver. Schive IV 14. Devegge(?). 0.10 g.

G * × LIX. En anden, men hvor Korset har en Ring i Midten med en Halvmaane paa hver Flöi, og i Randen Spoer af Bogstaver, som ligne Runer.

2 $\frac{1}{2}$ E. Thomsen.

Ad LIX. Schive IV 12. Thomsen 11269. 0.13 g.

* × 61. Et Kors, hvoromkring en dobbelt Ring af Kugler, imellem hvilke forskellige Zirater; dog kuns det halve af Præget tilbage. 2 1/2 E.

Ad 61. Schive IV 18. 0.13 g.

* × 62. /Uv. n. 9/ Et Liliekors, i Midten et Skraaekors med en Ring paa hver af Flöiene. 4 1/2 E.

Ad 62. Bircherod p. 52, 20. Schive VI 18. NFM 1935 dec. nr. 89. NNA 1943 s. 27. 0.24 g. Se ovenfor nr. 15.

* × 63. Et Kors i Indfatning af fire Buer som forenes ved fire indadvendte Lilier med fire smaae Ringe uden om og en Ring af Perler omkring.

5 E. [2 St. udstreget]

Ad 63. Bircherod p. 52, 10. Som Beskrivelsen I Classe no. 16. Schive VI 19. Langebek I 30, 2 (hans egen Samling) og 36, 1—2. NFM 1935 dec. nr. 90. 0.20 g. NNA 1943 s. 27—8.

64. En ligedan mindre.

3 E.

Ad 64, rettet fra 65. Langebek I 30, 1 (hans egen samling). Forefindes ikke (udlagt som doublet?).

* 65. En anden endnu mindre.

1 1/2 E.

Ad 65. Beklippet. Schive VI 20. 0.08 g.

NB 63, 64, 65 aldeles ens.

* 66. /Uv. n. 16. Sven Estrithsen. n. 80/ En anden, men uden de smaae Ringe uden om. 5 E.

Ad 66, rettet fra 64. 0.26 g. Se ved nr. 63 (NNA 1943 s. 27—8).

LIX. a. En anden, men Korset anderledes dannet og uden Perleringen omkring. hos Langebek.

Ad LIX a. Der sigtes vel til en af de under nr. 63 anførte Langebekske tegninger.

* × 67. /Uv. n. 11/ En Indfatning af fire Buer, forbundne i fire indadvendte Lilier, i hvis Midte en Kugle og fire Kugler uden omkring. 5 E.

Ad 67. Bircherod p. 52, 15. Schive VI 21. NFM 1935 dec. nr. 91. NNA 1943 s. 27. 0.25 g. Kall I (18—) 19.

* × 68. /Uv. n. 10/ En skraae Firkant med fire Lilier paa Spidserne, et lidet Kors i Midten og fire Kugler omkring; Alt i en Ring af Kugler. 4 3/4 E. 2 St.

Ad 68. Bircherod p. 52, 17. Langebek I 32, 1—3 (hans egen samling). Schive VI 22. NFM 1935 dec. nr. 92. NNA 1943 s. 26. 0.18 g.

* 69. En anden lidt mindre og lettere.

2 St.

Ad 69. 0.17 g.

LIX b. En anden, men med to Kugler tillige oven om hver Lilie. Langebek.

Ad LIX b. Det er formentlig et af de under nr. 68—9 nævnte stykker.

G * × LX. Et Kors med en Ring i Midten og et Skraaekors oven paa i en buet Indfatning med fire smaae Ringe omkring; Alt i en dobbelt Ring af Kugler.

3 E. Devegge.

Ad LX. Devegge 1127. Schive V 18. 0.17 g.

G * LXI. Et Kors med tre Kugler paa hver af Flöiene, derover lagt et ligedan Skraaekors, og en dobbelt Ring af Kugler omkring. 2 1/2 E. Thomsen.

Ad LXI. Schive V 16. Thomsen cf. 11317. 0.13 g.

G * × LXII. En anden med ligedanne Kors med een Kugle for hver af Spidserne og med een Ring af Kugler omkring. 2 1/2 E. Samme.

Ad LXII. Schive V 7. Thomsen 11314. 0.13 g.

* × 70. /Uv. n. 87/ Et Kors sammensat af fire mindre Kors med en Firkant i Midten, fra hver af hvis Hjørner udgaar en Stang med en Halvmaane for Enden til at danne et Skraaekors. 3 E.

Ad 70. Bircherod p. 52, 14. Holmboe I 11. Schive V 8. NFM 1935 dec. nr. 77. NNA 1943 s. 34. 0.16 g.

* 71. /Til 1ste Cl. n. 7/ En ligedan mindre. 2 $\frac{1}{4}$ E.

Ad 71. 0.12 g.

* $\times$ 72. /Uv. n. 86/ En anden, men som paa det lige Kors har Kugler for Enderne og en Ring i Midten. 3 $\frac{1}{4}$ E.

Ad 72. Schive V 9. NNA 1943 s. 34. 0.17 g.

G * $\times$ LXIII. To lige store Kors lagte paa hinanden, et lige med smaae Kors paa Enderne, og et skraae med en Halvmaane, hvori en Kugle, for Enderne.

2 $\frac{1}{2}$ E. Thomsen.

Ad LXIII. Schive V 12. Thomsen 11315. 0.12 g.

* $\times$ 73. /Uv. n. 85/ Et større Kors med smaae Kors af Kugler paa Flöiene, og et mindre Skraaekors med en Kugle i Midten og for hver Ende paa Midten. 3 E. Ligner aldeles GuldbRANDSDalerne og er maaskee derfra.

Ad 73. Schive V 15. NNA 1943 s. 33 (med urigtig henvisning til R&D, læs 73). 0.16 g. Da mønten er afbildet i Beskrivelsen af 1791, kan eksemplaret ikke være fra Fjerdingrein-fundet fra 1810 eller kort før. Langebek I 29 (Kgl. Danske Selskab).

G $\times$ LXIV. En lig men med Skraaekorset paa Midten større og utydelig i Afprægningen. 3 $\frac{1}{2}$ E. Thomsen.

Ad LXIV. Schive V 16. Thomsen 11317. 0.13 g.

* $\times$ 74. /Till. 1ste Cl. n. 7/ Et dobbelt Kors med en Halvcirkel, hvori to Kugler, for hver af Flöiene og i hver af Korsets Vinkler et lidet Kors. 2 $\frac{3}{4}$ E.

Ad 74. Schive V 29. 0.15 g.

G * $\times$ LXV. En anden med et dobbelt Kors med Halvcirkler, hvori Kugler paa Flöiene og med fire udstaaende Stave med en Kugle paa Enden i Vinklerne.

3 E. Thomsen.

Ad LXV. Schive V 26. Thomsen 11320. 0.14 g.

G * $\times$ LXVI. En lig, meget af slidt.

Samme.

Ad LXVI. Schive V 25. Thomsen 11319. 0.14 g.

G * $\times$ LXVII. En anden, men hvor Stavene i Vinklerne synes at bestaae af Kugler og Halvcirkler med en Kugle i paa Enderne. 2 $\frac{1}{2}$ E. Samme.

Ad LXVII. Schive V 23. Thomsen 11318. 0.13 g.

G * $\times$ LXVIII. En anden med det dobbelte Kors og fire Stave i Vinklerne. Afslidt. Samme.

Ad LXVIII. Schive V 27. Thomsen 11321. 0.13 g.

G * $\times$ LXIX. En anden, men med en bred Rand, hvori ukjendelige Zirater, som synes at ligne Bogstaver, omkring et dobbelt Kors. Samme.

Ad LXIX. Schive IV 3. Thomsen 11268. 0.14 g. Schive mener at kunne læse SIVRD, Thomsen SIDRI... De har derefter henført mønten til Sigurd Jorsalafarer (1103—30); men det er kun med altfor god fantasi, man kan få noget læseligt ud af disse »zirater».

G * $\times$ LXX. Et Kors med en Kugle i Midten og tre Kugler paa Rad paa hver af Flöiene. Samme.

Ad LXX. Schive V 3. Thomsen 11313. 0.13 g.

* $\times$ 75. En anden, men med en Ring i Midten og med Kuglerne paa Flöiene af Korset i Trekant. 2 $\frac{1}{4}$ E.

Ad 75. Langebek I 28 (Kgl. Danske Selskab). Schive V 1. 0.12 g.

* $\times$ 76. /Uv. n. 12/ Et Kors med fire Ringe paa Flöiene og fire Kugler i Vinklerne. 3 $\frac{1}{2}$ E.

Ad 76. Schive VI 16. NNA 1943 s. 27. 0.19 g.

- * 77. Et Kors med Knubbe paa Flöiene og fire Ringe i Vinklerne. 3 1/2 E.
Ad 77. Schive VI 17. 0.19 g.
78. /Uv. n. 5/ Et til Enderne bredt Kors i en dobbelt Ring med fire Ringe i Vinklerne. Sml: n. 54. 55. ovenfor. 1 1/4 E.
Ad 78. Bagside til Schive VI 15. 0.07 g. Når ovennævnte nr. 54—55 (Schive VI 13—14) udskydes af denne møntrække som frisiske, må denne brakteat også henføres til Frisland eller Østfrisland, se NNA 1943 s. 26.
- * × 79. /Uv. n. 23/ Et Kors med en Kugle i Midten, og en i hver af Vinklerne. 3 1/2 E.
Ad 79. Schive IV 78. NNA 1943 s. 28. 0.19 g.
- * LXX a. En anden, men med en glat Ring, hvorpaa fire Kugler uden omkring. hos Langebek.
Ad LXX a. Langebek I 34 (Kölle 1773), men tegningen tyder ikke på identitet med møntsamlings exemplar. 0.14 g.
- * × 80. Et Kors med Kugle paa Flöiene; i hver Vinkel, som det synes, en Trekant med en Kugle paa Spidsen, fæstet indvendig til Ringen omkring. 2 1/2 E.
Ad 80. Langebek I 31 (Kgl. Danske Selskab). Schive IV 81. 0.14 g.
- G* × LXXI. Et ligedan Kors med en Kugle i en af Vinklerne, som formodentlig ogsaa har været men er udslidt i de øvrige; en Ring af Kugler omkring. 2 1/4 E. Thomsen.
Ad LXXI. Devegge 1122. 0.13 g. Schive IV 77. Thomsen 11311 (trykfejl: 10311).
- G* × LXXII. Et for Enderne bredt Kors i en Kugle-Ring. 2 1/2 E. Samme.
Ad LXXII. Devegge 1123. 0.15 g. Schive IV 76. Thomsen 11310 (trykfejl: 10310).
- T. XXXIX.
- G* × LXXIII. Et ligedan Kors med en Kugle i to af Vinklerne, en Ring omkring, og en bred Rand, hvori en Krands af Kugler. 2 1/2 E. Samme.
Ad LXXIII. Schive IV 80. Thomsen 11312. 0.14 g.
- * × 81. /Uv. n. 21/ En liden Mynt med et dobbelt sluttet Kors og fire Kugler i Vinklerne. 1 1/4 E.
Ad 81. Schive IV 82. NNA 1943 s. 28. 0.07 g.
- * × 82. Et saa kaldet Patriarchalkors i en Ring af Kugler. 2 1/4 E.
Ad 82. Langebek I 18, 2 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 50. 0.12 g.
- * × 83. Et ligedan Kors med to Kugler neden ved Foden. 2 1/2 E.
Ad 83. Langebek I 18, 1 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 54. 0.14 g.
- × LXXIV. En mindre og finere med en dobbelt Ring omkring Korset. 1 E. Alberts.
Ad LXXIV. Schive VIII 31 (1160—1205). Ikke i Kgl. Samling.
- LXXIV. a. En ligedan lidt større. 1 3/4 E. Thomsen.
Ad LXXIV a. Schive VIII 30. Thomsen 11391. 0.09 g.
- * × 84. Et ligedan Kors men med Kuglerne paa Midten imellem Korsene. 2 E.
Ad 84. Bircherod p. 55, 7. Schive VI 53. NFM 1935 dec. nr. 104. 0.12 g.
- * × 85. /Uv. n. 20. Harald Hein n. 10/ Et Patriarchal-Kors i en slet Ring. 1 3/4 E. 2 St.
Ad 85. Langebek I 16, 1—3 (hans egen samling) og 19, 1 (Kölle 1773). Schive VI 47. NNA 1943 s. 28. 0.09 og 0.09 g.
- * × 86. /Harald Hein n. 11/ Et ligedan Kors i en Ring af Kugler. 2 1/2 E.
Ad 86. Bircherod p. 55, 4. Langebek I 17 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 48. NNA 1943 s. 28 ved nr. 22. 0.13 g.

- * × 87. /Uv. n. 22/ En anden med færre Kugler i Ringen omkring.
En ligedan, men med Kuglerne tæt sammen, er hos Langebek.
Ad 87. Schive VI 49. NFM 1935 dec. nr. 102 (med ubestemt henvisning til Bircherod p. 55). Langebek, formentlig en af de under nr. 85 anførte tegninger. NNA 1943 s. 28. 0.12 g.
- * × 88. /Harald Hein n. 12/ En anden med en Kugle til hver Side imellem Korset.
2 1/2 E.
Ad 88. Schive VI 52. NNA 1943 s. 28 ved nr. 22. 0.12 g.
- * × 89. En anden med en Kugle til den ene Side af Korset. 2 E.
Ad 89. Bircherod p. 55, 5. Schive VI 51. NFM 1935 dec. nr. 103. 0.08 g.
LXXIV b. En anden med Patriarchal-Kors, hvis Tværbjelker stöde lige paa Kuglerne i Ringen. Hos Langebek fra Kölles Saml.
- Ad LXXIV b. Langebek I 19, 2 (Kölle 1773). Schive VI 55. Ikke i Kgl. Samling.
- * × 90. /Uv. n. 15/ Et lidet til Enderne spidst Kors indenfor en dobbelt Ring.
1 3/4 E.
Ad 90. Beskrivelsen af 1791 (s. 8) henviser til Bircherod p. 62, men den der nærmest lignende tegning svarer bedre til Schive VII 76, hvortil Schive VIII 48 er en variant, der ikke hører til i det 13., men i det 12. årh. Langebek I 23, 3 (Kgl. Danske Selskab) og 25, 2 (hans egen samling). Cfr. NFM 1935 dec. nr 107. NNA 1943 s. 27. Schive VIII 48 (1205—63!). 0.09 g.
- * × 91. /Sammest. n. 17/ En anden, men Korset med Kugler paa Flöiene.
1 1/2, 2 1/4 E. 2 St.
Ad 91. Schive VIII 49. NNA 1943 s. 28. 0.07 g og 0.08 g. Schive VIII 49 er af samme type som VII 112.
- LXXIV c. En anden lidet forskjellig. 1 E. Thomsen.
Ad LXXIV c. Thomsen 11403—4 (Schive VII 76). 0.05 og 0.06 g.
- × 92. /Oluf Hunger n. 7/ En anden lidt større, men hvor Korset er mindre.
2 3/4 E.
Ad 92. Schive VII 107. 0.14 g.
- × LXXIV d. En anden, hvor Korset er et Bladekors. hos Langebek.
Ad LXXIV d. Langebek I 27, 1 (Kölle 1773). Schive VIII 54 (efter Langebeks tegning).
- × LXXV. Et lidet Kors indenfor to Ringe, som ved fire smaae Tværbjelker ere forenede. Thomsen.
Ad LXXV. Schive VIII 53 (af samme type som VII 110). Thomsen 11413. 0.08 g.
- × LXXVI. En anden, men hvor Korset i Midten er et Kuglekors. Devegge.
Ad LXXVI. Holmboe II 70. Devegge 1119. Schive VII 110. 0.08 g.
- × 93. /Uv. n. 18/ En anden med et mindre Kors og den indre Ring om samme overskaaren af fire smaae Bjelker. 1 1/4 E.
Ad 93. Schive VIII 51. NNA 1943 s. 28. 0.08 g.
- × 94. /Uv. n. 246/ En anden med et Kuglekors og til den inderste Ring fire smaae Kiler tilhæftede. 1 E.
Ad 94. Langebek I 23, 1 (Kgl. Danske Selskab). Schive VII 113. Thomsen 11408—9. NNA 1943 s. 45. 4 ex. alle 0.05 g.
- × 95. En anden lidt større, men utydelig i Præget. 1 1/2 E.
LXXVI a. Et saakaldt St. Andreas-Kors indenfor en dobbelt Ring. Devegge.
Ad LXXVI a. Holmboe I 58. Devegge 1095 a. 0.05 g. Schive VII 118.
- × 96. En anden med et Kors i Midten paa en Stang, som overskjærer begge Ringene uden om. 1 E.
Ad 96. Langebek I 23, 4 (Kgl. Danske Selskab). Schive VII 77. 0.05 g.

- × 97. /Uv. n. 119/ Et Kuglekors sat paa en Trefod inden for en dobbelt Ring.
1 E.
Ad 97. Holmboe II 91. Devegge 1102. Schive VII 128. NNA 1943 s. 36. 0.05 g.
97 a. To smaae Piller inden for en dobbelt Ring. 2 E. 2 St.
Ad 97 a. Schive VIII 1. 0.11 g.
* × 98. /Oluf Hunger n. 8/ En Kugle i Midten med to Ringe uden omkring.
1 1/2 E. 3 St.
Ad 98. Langebek I 25, 1 (hans egen samling). Schive VIII 6. 0.06, 0.10 g. Devegge
1133 til Römer (1 $\frac{1}{2}$ 4 β).
× 99. /Sammest. n. 9/ En lidt større og med tre Ringe uden om Kuglen.
1 1/2 E. 2 St.
Ad 99. Langebek I 27, 2—3 (Kölle 1773). Schive VIII 7. 0.06, 0.10 g. Devegge
1132 til Römer (-1 $\frac{1}{2}$ 12 β). Henvisningen skal være Beskrivelsen af 1791 tab.
XII 9 (Oluf Hunger).
× LXXVII. En anden, men hvor den yderste Ring er en Perlekrands.
Devegge.
Ad LXXVII. Holmboe II 117. Devegge 1130—1, til Römer (1 $\frac{1}{2}$ 8 β) og Dan-
nenberg (1 $\frac{1}{2}$). Schive VIII 9. 0.08 g.
99 a. En ligedan men kuns Fragment.
Ad 99 a forefindes ikke. K.M:s exemplar er tilbyttet 1845.
LXXVII a. En anden med en lang omboyet Snirkel. Snirkelen vendt til v.
hos Langebek.
Ad LXXVII a. Langebek I 23, 3 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 64, efter Lange-
beks tegning.
LXXVII b. En lig, men Snirkelen vendt til den anden side. hos Samme.
Ad LXXVII b. Langebek I 27, 4 (Kölle 1773). Schive VI 63, efter Langebeks
tegning.
* × 100. /Oluf Hunger n. 10/ Det Överste af en Bispestav vendt til v. i en Ring.
1 3/4 E.
Ad 100. Langebek I 22, 1—2 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 56. 0.05, 0.06 g.
* × 101. En anden med en Bispestav i en dobbelt Ring. 1 1/2 E. 2 St.
Ad 101. Langebek I 22, 4 (Kgl. Danske Selskab). Schive VI 57. 0.13 g. Benzon
1888.
* × 102. /Uv. n. 244/ En anden med en Tværstang under Bispestaven og en
Kugle foran samme. 1 E.
Ad 102. Schive VII 52. NNA s. 45. 0.04 g.
* × 103. /Waldemar I n. 3/ Et Stykke af en Bispestav med en lang Snirkel, en
Knop paa Nakken, og en Ring af Kugler omkring.
Ad 103. Schive VI 58. 0.13 g.
* × 104. En lang Snirkel, uvist om af en Bispestav med en Tværbjelke imellem
to af Krandsene. 2 1/2 E.
Ad 104. Schive VI 59. 0.13 g.
* × 105. /Oluf Hunger n. 12/ Snirkelen af en Bispestav vendt til h. med et Kors
paa Enden og en Kugle neden, i en Ring. 2 1/4 E.
Ad 105. Schive VI 62. 0.12 g.
* × 106. /Sammest. n. 13./ En anden, men Bispestaven uden Kors og Kugle,
men med en Knop bag paa Nakken. 2 1/4 E.
Ad 106. Schive VI 61. 0.12 g.
* × 107. /Sammest. n. 14/ En anden med en ligedan Bispestav, men mindre og
indenfor en dobbelt Ring. 2 1/2 E. 2 St.
Ad 107. Schive VI 60. 0.10 g.

- * × LXXVII c. En anden, hvor af Bispestaven kun er den øverste Snirkel og samme vendt til den anden Side. hos Langebek.
Ad LXXVII c. Langebek I 26, 2 (hans egen samling). Holmboe I 25. Schive VII 13. Thomsen 11362. 0.10 g. Schive og Thomsen, der (ligesom Holmboe) har opfattet tegningen som bogstavet G, har henført mønten til Guttorm Sigurdssøn, konge 1204.
- * × LXXVIII. En Bispestav med nogle uvisse Tegn omkring i en Ring. 3 E. Thomsen.
Ad LXXVIII. Schive V 43. Thomsen 11334. 0.15 g. Fremstillingen skal måske snarest vise en velsignende hånd som Schive V 36.
- × LXXIX. En med Afbildning, som det synes, af den hellige Olufs Öxe, der mueligen har været anbragt i Enden af en Bispestav; uden omkring uvisse Zirater. Mynten er kuns halv. Samme.
Ad LXXIX. Thomsen 11324. 0.08 g. Schive V 39 (fra Fjerdingsrein-fundet hos Thomsen). Måske snarest et brystbilled.
- × 108. /Uv. n. 167./ En Slöife af tre Lökke, eller maaskee tre sammenföiede Skjolde med tre Kugler omkring. 2 1/2 E. 2 St.
Tages Præget for Skjolde, kan Mynten sammenlignes med Mynterne n. IV. 3. 4. oven for, som tillægges Harald Hardraade.
Ad 108. Bircherod p. 52, 10. Langebek I 72 (hans egen samling). Schive VI. 46. NFM 1935 dec. nr. 100. NNA 1943 s. 41 0.14 g.
- × LXXIX a. Bogstavet A. indenfor en dobbelt Ring. Thomsen.
Ad LXXIX a. Holmboe I 19. Schive VII 16. Thomsen 11347. 0.03 g. Henført til Oslo 1160—1205.
- × 109. /Uv. n. 162. Norske T. XXX. n. 3/ Bogstavet B. indenfor en dobbelt Ring. 2 St.
Ad 109. Schive VII 23. NNA s. 40. 0.04, 0.04 g. Cf. Holmboe I 23.
- × LXXIX b. En anden, men B imellem to Kugler og i en dobbelt straalet Ring. [*Udstreget*: Mynten, som i Arbeide og Udseende ligner foregaaende, er sandsynligvis Norsk og maaskee fra Bergen; Brenner har en lig paa T. I., som han tillægger en K. Biorno. — Hos Langebek fra Fr. Grills Cab. i Stockh.]
Ad LXXIX b. Schive XIII 4 (fra Langebeks tegning) henført til Erik af Pommern og Bergen. (Langebek I 119: »En Sölv-Bracte, af Frue Grills Cabinet i Stockholm 1754.» Elias Brenner: Thesaurus nummorum Sveo-Gothicorum (Holmiæ 1731) tab. I 2 og 5 ligner 109, men ikke denne.
- * LXXIX c. I imellem to Kugler inden for en dobbelt Ring. Thomsen.
Ad LXXIX c. Thomsen 11426. 0.10 g. Schive VIII 42 (Inge II Baardsøn (1204—19)!)
- * × LXXIX. d. H med en Kugle midt paa indenfor en dobbelt Ring. Langebek fra sin egen Saml.
Ad LXXIX d. Langebek II 159. Schive VII 45. Thomsen 11374. 0.09 g. Gave fra apoteker Benzons bo 1888. Holmboe I 49.
- * × LXXIX e. S med en Kugle til hver Side indenfor en dobbelt Ring. Thomsen.
Ad LXXIX e. Schive VII 3. Thomsen 11378. Devegge 1089. 0.05 g.
- × LXXIX f. En anden mindre og med fladere eller fladtrykt Præg og, som det synes, kuns med een Ring. Samme.
Ad LXXIX f. Thomsen 11379. 0.01 g.
- * × LXXIX g. En anden med Z. Samme.
Om Characteren paa denne Mynt skal forestille et Rune-S., eller at Z skal gjælde som S., hvilket oftere, som paa N. II og IV. ovenfor, forekommer, kan ikke siges.

Ad LXXIX g. Thomsen 11376. 0.03 g. Schive VII 43 (bagvendt N).
 109 a. Bracteate med [tegn] af Eggersund F: Byttepr. 52.
 Ad 109 a. Tilføjet af Thomsen. Holmboe I 32. Schive VIII 11. 0.05 g. Thomsens henvisning til Eggersund-fundet er urigtig for Dæli-fundet. Tilbyttet 1843.
 * × 109 b. LXXIX h. En anden med T inden for en dobbelt Ring. Timm.
 Figuren er noget uvis, da den mueligen ogsaa kunde være en noget simpel Krone; rimeligst dog at skulle være det angivne Bogstav.
 Ad LXXIX h. 109 b. »109 b kjøbt paa Timms Auction» tilføjet af Thomsen. Timm.
 308 a. Schive VII 46. Mønten er identisk med nr. LIV b ovenfor.
 * × LXXIX i. En anden med V. inden for en glat Ring med Perle-Ring omkring. Thomsen.
 Ad LXXIX i. Holmboe I 54. Devegge 1092. 0.10 g. Schive VII 54. Thomsen 11384.
 At disse litterate Mynter, som veie imellem $\frac{1}{2}$ og 1 E., ere Norske, synes deres Udseende at vise; Brenner har imidlertid en lign. 109, som han tillægger en K. Biorno. Hvad forresten disse Bogstaver skulle angive, om en Konges eller et Partiehoveds, en Stads eller en Mynters Navn, vides ikke.

Her slutter dette afsnit af Devegges manuscript. Herbst har senere tilføjet tegning af 5 bracteater, tilbyttet 1845, og sikkert alle stammende fra Dæli-fundet:

- * 109 c. ·B· Holmboe I 32. Schive VII 29. 0.06 g.
- 109 d. © Schive VIII 6 (Doublet til ovennævnte nr. 98). 0.08 g.
- * 109 e. ·R· Holmboe II 63. Schive VII 38. 0.05 g.
- * 109 f. ·S· Holmboe I 49. Schive VII 5. 0.03 g.
- * 109 g. X Holmboe I 59. Schive VII 119. 0.05 g.

I Fornvännen 1932 nævner Bengt Thordeman et ved Bårarp i Halland dette år fremkommet møntfund, med tilføjelse, at »det intressanta fyndet kommer att publiceras av N. L. Rasmusson».¹⁴ I Nordisk Kultur XXIX (1936) nævner han det ligeså kort med tilføjelse: »Publikation förberedes av N. L. Rasmusson».¹⁵ Den hidtil udførligste beretning foreligger i Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitetsakademiens Årsbok 1933—35:¹⁶ »Halmstads Hd., Rävinge sn., Bårarp: c:a 190 mynt (hela och större fragment), varav Danmark, Sven Grade (1144—57) c:a 125 tvåsidiga mynt, Haub. 3, och 2 st. brakteater, jylländska brakteater från samma tid 9 st., Norge c:a 50 brakteater från mitten av 1100-talet, Sverige, s. k. Knut Erikssons kalmarmynt 1 st.»

Nu har vi levet i spændt forventning i mange år; måske denne lille artikel kunne være min gamle værkfælle til nytte under udarbejdelsen, og måske det ville lykkes ham i den bebudede publikation at finde frem til en afgørelse, om de pågældende mønter er slået i Jylland eller i Norge.

¹⁴ Nya bidrag till kännedom om Knut Erikssons utmyntningar. Fornvännen 1932 s. 249 note 1.

¹⁵ Sveriges medeltidsmynt s. 65 fynd nr. 5.

¹⁶ Statens Historiska Museum och K. Myntkabinettet. Tillväxten under år 1932 s. XXXII nr. 20003.

HENVISNINGER

Alberts: Claes Alberts, assistent i Nationalbanken, død 12/6 1840.

Bech: Fortegnelse over Konferensraad F. C. Bech's efterladte Møntsamling. Auktion 25. april 1906.

Benzon: Alfred Benzons efterladte Myntsamling I. Auction 6. nov. 1885. S. I—IV Udtagne som Gave til den kgl. Mynt- og Medaillesamling.

Beskrivelsen 1791: Beskrivelse over danske Mynter og Medailler i den kongelige Samling. Kbh. 1791. Tillæg til samme 1794.

Bille-Brahe: Catalog over Lehnsgreve Bille-Brahe's Samling af danske og norske Mønter (håndskrevet protokol). Samlingen købtes 1922 af grosserer L. E. Bruun.

Bircherod: Thomæ Broderi Bircherod Jac. F.: Specimen antiqvæ rei monetariæ Danorum etc. Hafniæ 1701. Ramus & Devegge har ikke villet henvise hertil, »da Afbildningerne ere i Almindelighed meget upaalidelige» (se bemærkning ved nr. 52). Antagelig alle fra Aalborg-fundet 1696.

Bruun: L. E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling. Kbh. 1928. Samlingen er deponeret i Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot.

Chria.: Det kongelige Frederiks Universitets Myntcabinett.

Dannenberg: Hermann Dannenberg (1824—1905), Landgerichtsrat, Berlin; den siden så kendte numismatiske forfatter.

Devegge: O. Devegge's Mynt- og Medaillesamling I. Kbh. 1851. De fleste her anførte mønter er før auktionen (9. sept.) udtagne som testamentarisk gave og i Kataloget mærket MK.

Dæli-fundet se Holmboe.

Frost: Den af Hans Henrik Frost, Justitsraad, Inspecteur ved Vaisenhuset og Lehnsskriver efterladte Mynt- og Medaille-Samling. I. Auction 5. marts 1827.

Grill: Anna Johanna (1720—78), gift med Klas Grill (1705—67), direktör ved Ostindiska Kompagniet, Stockholm. Numismatiska Medd. XVII, 1 s. 249. Carl Reinhold Berch: Beskrifning öfver Swenska Mynt (Upsala 1773).

Holmboe: C. A. Holmboe: De prisca re monetaria Norvegiæ et de numis seculi duodecimi nuper repertis. [Universitetsprogram] Christianiæ 1841. C. A. Holmboe: Das älteste Münzwesen Norwegens bis gegen Ende des 14. Jahrhunderts. Abdruck aus Köhnes Zeitschrift für Münz- Siegel- und Wappenkunde VI. Jahrgang. Berlin 1846. C. A. Holmboe: De prisca re monetaria Norvegiæ et de numis aliquot et ornamentis, in Norvegia repertis. Christianiæ 1854.

Kall: Abraham Kall: Norske Mynter og Sigiller, samlede og bestemte til Udgivelse. 21 Kobbertavler stukne af O. Bagge. 1812. Ufuldendt, påtænkt arbejde overgik efter hans død 1822 til M. N. C. Kall Rasmussen, copist i Geheimearchivet. På auktionen over hans efterladte bøger m. m. købtes de til Chria. for 30 rd. 1 ₤.

Kgl. Danske Selskab: se Langebek.

Kölle: Ole Peter Kölle (1725—1805), etatsråd, committeret i Rentekammeret, NNA 1938 s. 53.

Langebek: Langebekske Tegninger I—IV. De af Langebeks tegnere (Abildgaard og Hiffeling) udførte tegninger er hovedsagelig fra hans egen samling, fra O. P. Kölles, eller fra Det kongelige danske Selskabs møntsamling. Sidstnævnte overgik 1822 til Det kgl. Myntcabinet i henhold til beslutning af en 6 mands komité, hvori bl. a. Ramus og Thomsen sad. Björn Kornerup: Det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie 1745—1945 (Kbh. 1945) s. 48.

Lyngé: Fortegnelse over afdøde Kancelliraad, Boghandler H. H. J. Lyngé's efterladte Samling af danske og norske Mønter fra Middelalderen. Auktion 18. sept. 1899.

Læssøe: Catalogue de la Collection de Monnaies du Moyen-âge délaissée par feu M. L. Læssøe. Copenhagen 1879 25. sept.

Müller: Catalogus Nummorum, quos reliquit Peter Erasmus Müller. Auction Marts 1835.

NFM dec. 1935: Numismatisk Forenings Medlemsblad Bind XIV Nr. 20. December 1935 s. 337—9 (Møntfundet fra Klostermarken, Aalborg 1696).

NNA 1943: Nordisk Numismatisk Arsskrift 1943 s. 21—55: Mønterne af I. Classe i Beskrivelsen af 1791.

Römer: Römer, Godsejer, Dresden.

Schubart: Fortegnelse over den af Carl Friderik Schubart, Bogtrykker ved det kongelige Vaisenhuus efterladte bekjendte Samling af danske Mynter. Auction 3. oct. 1831.

Thomsen: Catalogue de la Collection de Monnaies de feu Christian Jürgensen Thomsen. Seconde Partie: Les Monnaies du Moyen-âge Tome III Copenhagen 1876.

O. T. Thomsen: Fortegnelse over afd. Kammerraad, fhv. Revisor i Nationalbanken efterladte Samling af Mønter fra Middelalderen og den nyere Tid. Auction 1. oct. 1880.

Timm: Fortegnelse over Georg Friderich Timms udmærkede Mynt- og Medaille-Samling. I. Auction 18. juli 1831.

Vevey-fundet: C. J. Schive: Skandinaviske Mynter, fundne ved Vevey i Schweiz. Beskrevne af A. Morel Fatio, Bestyrer af Myntkabinettet i Lausanne. Efter Revue numismatique Tome X, 1865. Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania Aar 1866 (Chria. 1867) s. 257—81.

SUMMARY

In his comments on a series of coins from the 12th century, found in Lapland, Nils Ludvig Rasmusson argues that the coins might possibly come from Jutland, not as hitherto supposed from Norway. These coins are known from Danish finds at Græse, Ålborg, Nørre Uttrup and also from a Norwegian find at a farm in Hedalen/Gudbrandsdal. Furthermore they were represented in a find in 1932 in the old Danish province Halland. A fuller description of this find has been promised in the same year and later by Nils Ludvig Rasmusson.

For the use of this publication the series of coins in question in the Royal Collection (Copenhagen) is catalogued here, based upon the unfinished corpus of Danish medieval coins. All the above mentioned »Norwegian» coins were delineated by Ole Devegge on the plates XXXVII—XXXIX of this planned corpus and the text-manuscript, also written by Devegge, has been almost ready for printing since 1830—32.

The author sincerely hopes, that his old friend and illustrious learned numismatist in throwing new light on the problem may succeed with the announced publication so anxiously expected.

10
VI. 35

13
V. 79

16
V. 81 var

18 a
VI. 2

20
V. 73

22
V. 71

25
V. 64

28
V. 58

XIII
V. 62

11
VI. 34

14
V. 80

17
VI. 7

19
VI. 4

20 a
V. 74

23
V. 69

26
V. 66

27
V. 67

XIII
V. 59

30
VI. 9

12
V. 82

15
V. 81

17 a
VI. 8

VII a
VI. 6

21
V. 70

24
V. 63

XII
V. 53

29
V. 60

31
VI. 10

XV
IV. 19

XVIII
IV. 20

XIX
IV. 1

37
V. 56

40
V. 48

43
V. 51

46
V. 45

XXII
V. 46 var

50
V. 76

51
V. 77

XVI
IV. 24

32
IV. 50

34
VI. 36

38
V. 57

41
V. 49

44
V. 52

47
V. 45 var

XXIII
V. 83

52
V. 72

XVII
IV. 21

33
IV. 2

36
V. 55

39
V. 47

42
V. 50

45
V. 44

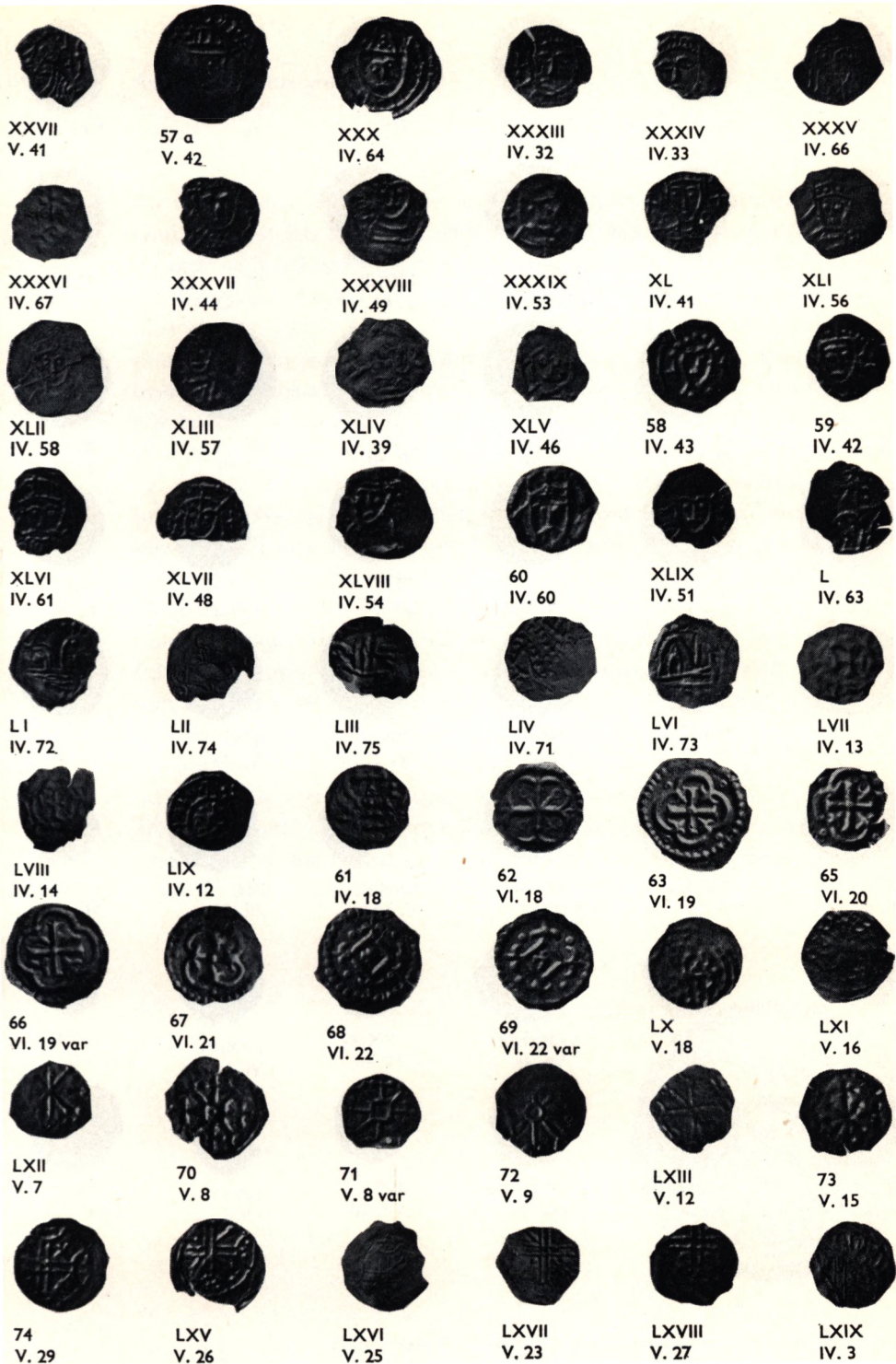
48
V. 46

49
IV. 26

53
V. 68

LXX
V. 3

75
V.1

76
VI. 16

77
VI. 17

79
IV. 78

LXX a
IV. 78 var

80
V. 81

LXXI
IV. 77

LXXII
IV. 76

LXXIII
IV. 80

81
IV. 82

82
VI. 50

83
VI. 54

84
VI. 53

85
VI. 47

86
VI. 48

87
VI. 49

88
VI. 52

89
VI. 51

90
VIII. 48

91
VIII. 49

92
VII. 107

98
VIII. 6

100
VI. 56

101
VI. 57

102
VII. 52

103
VI. 58

104
VI. 59

105
VI. 62

106
VI. 61

107
VI. 60

LXXVII c
VIII. 13

LXXVIII
V. 43

LXXIX
V. 39

108
VII. 46

LXXIX a
VII. 16

109
VII. 23

LXXIXc
VII. 42

LXXIXd
VII. 45

LXXIXg
VII. 43

LXXIXe
VI. 3

109 a
VIII. 11

109 b
VII. 46

LXXIX i
VII. 54

109 c
VII. 29

109 e
VII. 38

109 f
VII. 5

109 g
VII. 119